

NENECH SE STRHNOUT

ANOTACE:

Aktivita vede žáky k přemýšlení o příčinách nenávistné komunikace na internetu a možnostech, jak se jí bránit. Díky společné diskusi si žáci uvědomí, že nenávistné projevy vypovídají především o jejich pisatelích, nikoli adresátech.

VZDĚLÁVACÍ OBLASTI A OBSAHOVÉ VZDĚLÁVACÍ OKRUHY:

ZV a GV: jazyk a jazyková komunikace, informatika a informační a komunikační technologie, člověk a společnost

OV: jazykové vzdělávání a komunikace, vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích, společenskovední vzdělávání / občanský vzdělávací základ

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

ZV a GV: MV, OSV

OV: IKT, OVDS

KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

ZV a GV: k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské

OV: k řešení problémů, komunikativní, personální a sociální, občanské kompetence a kulturní povědomí, kompetence využívat prostředky informačních a komunikačních technologií a pracovat s informacemi

DOPORUČENÝ VĚK: 12+

CÍLE:

Žáci:

- si uvědomují příčiny nenávistné komunikace v prostředí internetu;
- přemýšlejí o tom, jak na nenávist na internetu reagovat, a uvědomují si, že je důležité nenechat se strhnout.

DĚLKA: 30 min. (včetně projekce spotu)

POMŮCKY:

- flipchartový papír a fixy pro každou skupinu
- tabule nebo flipchart

POSTUP:

1. Aktivitu zahájíme společnou diskusí. Ptáme se žáků: Už vás někdy někdo na facebooku (či jiné sociální síti) urazil? Čím, jak? Jaké skupiny obyvatel jsou podle vás častým terčem hate speech?

Poznámka: Definice pojmu hate speech a širší souvislosti jsou uvedeny v informačním textu Otázky a odpovědi k dané lekci.

2. Následuje projekce spotu.

3. Poté žáky vyzveme, aby jedním slovem popsali, jaké pocity v nich spot vyvolal. Výpovědi žáků zaznamenáváme na tabuli – je pak dobře vidět, jak spot působil na třídu jako celek, které emoce se opakovaly apod.

4. Pomocí metody brainstormingu zapíšeme spolu s žáky na tabuli důvody, proč se podle nich lidé na internetu takto vyjadřují.
5. Rozdělíme žáky do skupin po čtyřech až pěti a vyzveme je, aby se společně zamysleli nad způsoby, jak fenoménu hate speech čelit. Své návrhy žáci sepisují na papír.
6. Po dokončení skupinové práce zástupci skupin prezentují své výsledky.

REFLEXE:

Reflexe probíhá formou diskuse. Žáci by si měli uvědomit, že nenávistné projevy na internetu nevypovídají nic o člověku/skupině, na kterou jsou mířené, ale o jejich pisatelích. Jsou zrcadlem jejich hodnotového žebříčku, slovní zásoby i strategie, kterou volí. Je dobré shrnout ještě na konci debaty důvody, které vedou člověka k projevům agresivity, a ujasnit si, že je můžeme pochopit, nikoli ale omlouvat. Součástí reflexe by měla být i výzva, že toto pochopení bychom měli zahrnout především do svého vlastního chování namísto poučování druhých – **kultura diskuse se dá hodně změnit svým vlastním příkladem**. Je dobré nenechat se strhnout k podobně agresivním reakcím a spíš přemýšlet nad tím, proč se nás tak dotýkají.

ZKUŠENOSTI Z PRAXE:

Aktivitu jsem zkoušela s žáky 7. ročníku. Pohodlně vyplní celou vyučovací hodinu, i když se jistě dá stihnout i během 30 minut. Úvodní diskuse byla poměrně živá, hodně žáků mělo již osobní zkušenost s urážením na internetu. Pojmy jako hoax, hate speech, trolling běžně používají. Spot je zaujal, i když někteří byli zaraženi výrazy, které se tam objevují. Především dívkám se nelíbilo, jak se v ukázce lidé vyjadřují. Žáci neměli problém vymyslet důvody, proč se tak někteří lidé na internetu chovají, a možnosti, jak útokům čelit. Téma je pro ně aktuální. Samotní žáci třídy se údajně takto na internetu nevyjadřují, protože si myslí, že vše se dá dohledat. Internet už podle nich není anonymní místo a každého identita se dá vypátrat, proto by na síti nikomu nenadávali.

Lenka Haviarová, Gymnázium a SOŠ dr. V. Šmejkal, Ústí nad Labem